

Leontina Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

Strat'a fragatorului [Lă-
vésutoza], Nr. 6.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretiuul de Prenumeratiune :
 Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
 Pre sase lune . . . 6 . . .
 Pre anulu intregu . . . 12 . . .

Pentru Roman'a :
 pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei a.
 „ 6 lune 16 „ = 16 „
 „ 3 „ 8 „ = 8 „

Pentru insertiuni :
 10 cr. de linia, si 30 cr. tac'sa sim-
 brale pentru fiesoc-care publica-
 tiune separatu. In loculu deschigu
 20 cr. de linia.
 Unu exemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune la diuarinlu politicu

„FEDERATIUNEA“ pre Cursulu Anului MDCCCLXXII.

Incependu-se cu 1 ianuariu 1872 st. v. cursulu
lu cincilea alu diuarinlu nostru, rogamu pre
critorii de a ave acestu diuarinlu, se binevoiesca
grabu cu prenumeratiunile pana la acestu terminu.

Conditiiunile remanu cele vechie. Diuarinlu va
rini, ca si pana acum'a, a essi de trei ori in
optomana: Mercuri-a, Vineri-a si Do-
minec'a, totu de-un'a demaneti'a. Pretiuul de
renumeratiune e :

Pre trei lune	3 fl. v. a.
„ 6 „	6 . . . . .
„ annulu intregu	12 . . . . .

Pentru Roman'a si tiererele straine :

Pre trei lune	8 lei n. = 8 franci
„ 6 „	16 „ = 16 „
„ annulu intregu 30 „	= 30 „

Invitatiiloru satesoi, adeverindu lips'a medi-
ciloru, se va da, si pre venitulu, cu pretiuul
de pre anulu intregu . . . . .

Acei DD. abonati, cari
pretiuul de prenumeratiune, cu
pretiuul de prenumeratiune, cu
sum'a restantiloru e . . . . .

Redactiunea.

Pest'a, 1/13. ian., 1872.

„Annu nou fericitu!“ In diu'a prima cu carea
inauguredia annulu 1872, urmandu vechi'a si
niversalesa datina, venimu a ura cetitoriloru
ostri sanetate, fericiire si indestulare de la Dom-
nediu Santulu! a carui indurare si binecuventare
sti d'impreuna se o imploram'a a supr'a natiunii
patre, rogandu-lu ca se implinesca legitimele
spiratiuni a diece millione de Romani, drepti
oratori ai sei — ca seli ajute a pote ajunge la
manulu cellu doritu allu prosperarii, allu ferii!
Si dee fiiloru natiunii romane virtute si
otere spre a persevera in lupt'a cea drepta! —
jutoriulu d'inu de siguru nu ni va lipsi, pre-
um nu lipsesc necei una-data celloru drepti. Se
taruimu dara a merit'a; si lu vomu merit'a
ira indoela prin intelleptiunea si moralitatea
ostra. Ac-st'a cere, ca in lupt'a nostra se fimu
ururea onesti, ca-ci ac-st'a desarma; se fimu
lidari si bine disciplinati, ca-ci ac-st'a cuceresce,
secura triumfulu causei. Si staruimu a ni da
sei-ne valoare, atunci si num'a atunci vomu fi
pretiuiti ca adeverati factori si va fi cercata,
illicitata amicitia, aliantia nostra. Se nu ne
erimu nechi amati a face treab'a al-
ra, causandu astfelu scisiune in tulpulu natiu
i si dandu adversariloru ocaziune ca privi cu
acere si derisiune la funestele certe d'ntre noi,
prin matura compenire se ni padimu cu scum-
state demnitatea nationale, princarea numai singuru
omu silu pre ceice se considera de stapani ai d'fillea se
cobore de la imaginata innaltime, ca se ma-
sca d'in abusuulu poterii excessive si ei insi si se
bia a ne intempina cu incredere si stima, in-

tindiendu-ne man'a spre aliantia fraterna. Se do-
vedimu ca aliantia nostra are pretiu, si se nu
ne ingrigimu ca nu va fi cautata cu staruintia.
Caus'a nostra, lauda Don-nului! nu este compro-
missa; bine se grigimu ibse ca se nu o compro-
mitemu prin perderea credintiei, prin abjurarea
principieloru, prin oscillatiuni si vacillari; se nu
ni perdemu reputatiunea, stim'a, ca ci atunci se
compromite, se perde insa-si caus'a. Credemu ca
cetitorii nostri ne intiellegu si speramu ca annulu
ce vine are se ne vedea mai solidari si mai bine
disciplinati, decatu cum ne a lassatu cellu espi-
ratu. Faxit superi!

In scurtu tempu vomu incepe a trata mai cu
amenuntulu acesta cestiune, acum trecemu la lu-
crlu nostru cellu de tote d'fille.

Projectulu de adresa alu camerei deputa-
loru senatulu imperialu, departe d'a satisfacere do-
rintieloru poporatiunii d'in Cislaitania, a implutu cu
amaritiune animele totororu barbatiloru liberali
si cari cugeta la sortea si venitorulu acestui im-
periu putredu alu Habsburgiloru. Asi d'iuariulu
„Gazeta Nadorov'a“ d'in Leopole, vorbindu despre
projectulu de adresa, dice, ca elu areta in modu
forte chiaru, cum-ca centralistii n'au invetiatu si
n'au uitatu nemicia. Catu despre critic'a pretensiu-
niloru de dreptu publicu ale boemiloru, projectulu
d'in cestiune va trebui se devina una satira pen-
tru parti'a constitutiunala, chiaru precum deveni-
sera satira adresele si conclusele senatulu impe-
rialu pre tempulu lui Schmeising, cari negau
dreptulu constitutiunalu alu Ungaris. Ce se atin-
d'ntre parti'ile electorale cu

1867 si 1869 siediu se pre capulu brasioveniloru, si era
platitu de la Sabiu, de la Pest'a si de la Vien'a, cunoscu se
prea-bine pre Bogathi si scia de assassinatu lui. Inajute
cu mai multi ani, sub absolutismu, polit'a secreta inca vece
dupa unu anume Bogathi, carele ar fi fostu complice la
firosulu omoru alu generalulu comite Latour in Vien'a
1848.

Si apoi ce ni pasa noe de tote acestea? Ce avemu
noi cu spurcaciunile de spioni afurisiti? Eca ce. Intre char-
tiile acelu spionu Bogathi s'au afiatu si conceptulu unu
raportu facutu catra guvernulu respectivu, in care elu intre
alte mintiuni nerusinate spune, ca in Bucuresci se ada in
presentu unu comitetu revolutionariu, compusu d'in mai
multi membri, intre cari inse aru fisi romani
de dincoace, si anume: fratii Mocioni,
Babesi, Aless. Romanu, Baritiu (omu de
60 de ani), Axente si inca duo insi, ale caroru
nume corespondentele nostru le-a uitatu. Bogathi adauga in
raportulu seu catra guvernulu ungurescu, ca acesti omani
aru fi cei mai periculosi d'ntre toti valachii coronei ungu-
resci, prin urmare, trebue pusi sub cea mai de aproape supra-
veghiare. Acasta recomandatiune a spionulu ungurescu era
cu totulu de prisosu, pentru ca atatu ministrulu ungurescu,
catu si comissariulu regescu comitetele Pechy d'in Cinsiu o
avea de multu, atatu de la spionulu grecu, mascatu sub
nume de magnatu francesu conte Lusignan, catu si de
la Sabiu, si supaveghiarea este ordonata de trei pateru ani
pre la tote actiunile respective.

Dara s'au afiatu intre scriptele desu-numitulu spionu
ungurescu inca si unu altu raportu destinat pentru Bucu-
resci, in aceea-si materia, in care inse si-contradictia grosu. Lucru
finescu acestu-a, pentru ca spionii scriu si mintu de regula

ajutori spre a speli urmele crimei lor, sau carea
o observa criminalistii politici, spre a si casciga
aperatori pentru fara-de-legea lor.

Ce e dreptu, centralistii aru pote eschide
Galici'a d'in sinulu impeului, pentru ca se ese-
cute reformarea legii electorale si fara ajutoriulu
si concursulu poloniloru; dar' loru li jace in in-
teressu d'a silu pre poloni la umilire si la alian-
tia eterna cu nemtii contra totororu celoru-a-lalte
natiunalitati. In orbirea loru centralistii nu vedu,
ca, la casu candu delegatiunea de estu-timpu ar'
da insa-si man'a spre acasta umilire nefasta, nu-
mai ea i va cade victima; era dietele venitorie nu
se voru pote consider'a obligate prin faptele dele-
gatiunii. Autorele acestui metodu satanicu de spoi-
liare si suprimere e totu acelu Herbat, care in
1869 pleda cu mare zelu in favorulu reformarii
legii electorale fara ca dietele se renuncie la drep-
tulu loru electorale! Relativu la desu promissese
imbunetati ale starii clerulu subalternu diua-
riulu de mai susu, organulu cont. Grocholschi,
crede, ca prin aceste liberalismulu vienesu voieace
se face d'in preutime servitori ai statulu.

Complotu romanescu si comitetu revo- lutiunariu in fantas'a spioniloru si a celoru cari i platescu.

Unu lucru curiosu ni se serie de la Brasiovu d'in 8.
ian. n. In temnit'a de acolo siele arestatu de cate-va dile
famosulu unguru Bogathi, cunoscutu d'in partea nostra
numai ca revolutionariu kossuthianu, apoi ca spionu infamu,
care tragea pana acum'a soldu de la trei guverne: ungu-
rescu, turcescu, romanescu. Acelu-a-si Bogathi inse trece in
Romania si de assassinu (sfariu, ucigasiu), carele adeca,
ca forte bunu venatoriu, ar' fi impuscatu in a. 1862 pre
fostulu ministru Barbu Catargiu, in momentulu
candu acestu-a trecea in trasura cu prefectulu politiei Ni-
colau Bibescu de la camera pre sub port'a mitropoliei, pen-
tru care omoru Bogathi ar' fi fostu platitu forte bine. Unu
altu spionu spurcatu, grecu de natiune, carele fusese in
servitiulu guvernulu Cusaiann, era dupa aceea intre anii

si anume: d'ntre
generalu G. M. i de cate 10 fl. pre fia-care luna. De ac-
incelu raporturile menstruale ale lui Sivu erau compuse
aste, in catu ambele parti poteau fi multumite, adeca si
polit'a, si nefericitii romani. Se vede, ca romanii n'au pla-
titu lui Bogathi nimic. Dupa cum a spusu acelu spionu la
polit'a d'in Brasiovu, elu a petrecutu mai multe lune si in
Logosiu, unde venise, cum spune totu elu, de la Ruscinu
si Vidinu.

Remane inse unu misteriu, cum de nu s'au considera-
tu si mai departe meritele de spionu ale lui Bogathi si cum
a ajuns elu in temnit'a sasesca. A t a t a e c o n s t a t a-
tu, ca comitetele Pechya a demanatu, cu
se-lu de preste fruntarie; dara polit'a bra-
siovena remantra mai vertosu d'in caus'a, ca spionulu dra-
cului are trei feluri de passu-porte, era de alta parte d.
Baritiu inca ar' fi pretensu cutotu adia-
sulu, ca Bogathi se fia detienutu pana
candu si-ya justificaca spionagiulu seu in
contr'alu, pre carele n'are necide unde
se-lu cunosca de locu, cum si in contr'a
celoru-lalti connationali aisei.

Era amu ajunsu dile ca aceea in cari pana si can-
cellari'a mitropolitulu Alessandru Siolutiu a fostu calcata si
visitata de argatii lui Schwarzenberg in urm'a satanicelor
denunciari false. **) Era-si se prepara pentru romani vre-
una lovitura noua.

*) Bogathi si falsulu cont. Lusignan, alias Radu
Petrescu, (fostu Curieriu sub Cus'a, fostu professoru
la gimnas. rom. gr. or. d'in Brasien, fostu redactoru allu
„Impartialulu“ d'in Galati), — se ivisera deodata la Pest'a
in an. 1866. si precandu Bogathi ca unu rafinatulu ciarla-
tanu si adeveratu cavalleriu de industria — a fara de sim-
bria spionagiulu, carea neci odata nu-i ajungea, — facea
celle mai nerusinate insiellorie, pre atunci Lusigniant
traia a fara de spionagiulu, mai multu d'in cersietoria, d'in
mil'a Rloru de aici si nu era atatu de depravatu ca Bogathi
de care dicea ca se lapeda ca de satan'a, cu tote acestea
Lusigniantu ni-a marturisitu ca au fostu la Consiliariulu
imp. Braun (atunci secretariu allu Cabinetulu secretu), ba ar
indresnitu a spune ca ar' fi fostu prezentat si imperatulu
cu care ar' fi vorbitu lucruri de mare interessu, dar' ca in
fine propunerile Diui Braun ar' fi fostu neacceptabile, ca
unele ce atingeau prea de aproape cordele inimii sale celle
romanesci, si ca, prin urmare, neprimindu-le, ar' fi fost
demissu d'acolo remuneratu cu 100 fl. bani de calletorii

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 11. ian., 1872.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedintia la 10 ore a. m. Guvernulu e reprezentatu prin ministrii: Pauler, Szlavy, Kerkapoly, Tóth si Tisza.

Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei trecute, presedintele anuncia una petitiune, carea se trece la comisiunea petitiunaria d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii Ioanu Paczolay, Alesandru Romanu si Grigoriu Patruban.

Ioanu Ciotta interpelleza pre ministrulu de comunicatiune, daca are de cugetu a inteti construirea portului fumanu. — Interpellatiunea se va comunica ministrului concerninte.

Dupa acea camer'a trece la ordinea d'leii si continua desbaterea speciale a supra bugetului ministrului de cultu si instructiune publica.

Sub rubric'a „scolele mediocre“ d'in titulu 3 sunt preliminari 2064 fl. pentru infiintarea unei scole reale inferioare in Bud'a. Votulu separatu propune stergerea acestei sume. Se va delibera de una-data cu rubric'a despre scolele populare. — Pentru strafomarea gimnasiului inferioru d'in Leucea in gimnasiu superioru se voteza 2140 fl.

Iuliu Gyöffy intreba pre ministrulu de instructiune, candu are de cugetu a infiintia una scoala reale in Oradea-Mare? Ministrulu Pauler raspunde, ca in acesta privintia se continua negociari cu cetatea Oradea-Mare, si indata ce ele se voru inchiaia, oratorele va presinta camerai propunerile respective si apoi va depinde de la camera, daca le primesce sau nu.

Pentru scol'a reale inferioara d'in Kecskemét se voteza 6158 fl.; pentru infiintarea unei scole reale superioare de statu in Pest'a si pentru sustinerea ei in cartalulu d'in urma alu an. 1872 se voteza 20.720 fl.; mai departe se voteza pentru scol'a reale superioara d'in Posoni si pentru cea d'in Siamegu câte 4000. fl.

Pentru preparandiele d'in Bud'a se voteza 57.735 fl., pentru alte preparandie 247.400, pentru 3 preparandie pre sem'a invetatoriloru si pentru 2 pre sem'a invetatoreselor. — Inca infiintate in anulu scolasticu 1871/2, se voteza 100.500 fl., si pentru instructiunea populara 703.022 fl. — Pentru una preparandia mai inalta pre sem'a crescutoriloru de fete sunt preliminari 11.000 fl. Cu acesta ocaziune ministrulu Pauler pune pre biuroulu camerai planulu acestui institutu, care se trece la comisiunea financiara si pentru instructiune, era pusatiunea se lasa in suspensu pana candu

stata scutit de d'leii d'leii inca nu primite ajutoarea de bani. De aici au plecatu la Siblia, Brasiev, in fine au pututu reintra in Romani'a, unde fu arestatu, dar' aperatu de D. adv. Paterlegeanu, fu acuitatu.

*) Acesta au urmatu la denunciarea unui mare romanu, care nu d'in spionagiu ci d'in alte patime au facutu-o; — are se dea s'ema lui Ddieu despre faptele salle celle calugaresci.

comisiunile d'in cestiune si voru fi presintatu raporturile.

Siedintia se inchiaia la 3 ore d. m.

Oradea-Mare, 10 ian. 1872.

Pentru allegerea officialiloru administrativi in comitatulu Rihorului terminulu este prefistu pre 24. ianuariu st. nou; deci este de doritu: 1) Ca toti membrii romani ai comitetului se se infocisiedie pre atunci; 2) Ca toti doritorii de a imbracisai ce-va officiu pana in 20. ianuariu se-si desopera vointia in scrisu la protospanulu comitatului, ca-ci in 21. se va tienē siedintia Comisiunii candidatorie, si carele nu va fi cunoscutu pana atunci comisiunii candidatorie, neei ca pote deveni candidatu, si de nu e candidatu, nu pote fi neei alesu.

Cuparere de reu trebuie se incuno scintiamu, ca alegerea membriloru de la Borodulu-Mare inca este nemicitu, si estu-modu si de aici perdemu pentru allegerea d'in 24. ian. 7 voturi; cu nemicirea allegerei de la Spinusiu perdemu 3 voturi, — aici s'a nemicitu alegerea sub pretestulu, ca preotulu de la Sarcau, dnulu G. Borlanu, a afurisitu poporulu, va se dicea, are valere si acuma legea „az oláh popák ne afurisdjanak.“

Cu totulu prin nemicirea mai multoru alegeri perdemu de-o-cam-data 15 voturi, pentru ca acesti membri comitatensi pana la adunantia d'in 24 ian. nu se potu realege, si asiē la alegerea officialiloru comitatensi abid' vomu avē 60. voturi romane, pre cari se potemu conta.

In comisiunea candidatoria, statatoria d'in 3 membri alesi, 3 denumiti de protospanulu, avemu si unu romanu, pre Sanita Sa parintele episcopu Szilagy, ca denumitu, ca-ci la allegere partid'a stanga, carea este in maioritare, n'a votatu pre candidatul romaniloru Ios. Romanu, care au capetatu numai 74 de voturi.

Zelau, 6. ian. 1872.

Comitetulu comitatense a Solnocului-de-midilocu, adunatu la 28 a lunei si annulu trecut, si-a inchiatu activitatea constitutoria in 3 a lunei si annulu curinte. Siedintie mai instructiva si totu-odata fatale, Romanimea d'in acestu comitatu inca n'a avutu. Remarcabile fure acestea, pentru-ca membrii Romani acum pentru prima ora se infacisiera in unu numeru completu si frumos ca la 60 insi, afara de pucini virilisti, toti alesi de ai poporului; remarcabile, pentru ca alese afara de ala banoculu si antinationalulu Gregoriu Popu, protop. in Basesci si fiulu seu Emericu, avocat, alesu in Bicadulu de membru alu comitetului (a carui-a retragere probabilmentē se reduce la vointia tata-ne-sēu, dupa ce despre inim'a romana a acestui individuu avuramu ocaziune de a ne convinge), toti tiernura un'a, direptiunea

Filostratu, in urmatoriele ronduri, da numele de „eroi“ Geniiloru tutelari ai Beotiei: „Si voi, eroi de sub pamentu, veti suspina pentru Beotia, trecundu la barbari.“³⁾

Si Tertulianu, marele apologistu alu crestinismului in leaganu, si elu recunosce ca credintia in Genii si adoratiunea loru era aduncu iradecinata, ca-ci nu cu putiena semnificatiune se exprime, candu dice: „Certe si quis loci Genius, in gemebat.“⁴⁾

Ca se aretamu inse pre deplinu catu era de mare adoratiunea acestui genu de divinitati, se adaugemu, ca nu trecea nici una ocaziune, in care se nu se chiamo in ajutoriu Sierpele de casa, adeca „Geniulu locului“ si mai cu osebite in impregnari neprevedute, la tote actele domestice, la tote a multimirile de vro bine-facere. Pana si atunci, candu dau ce-va de pomēna, in locu se li se implora protectiunea „angerului tutelar, nici mai greu nici mai usioru, decatu sar' dice adi cuventulu slavonu la noi: bogdaproste!

Si marturi'a cea mai temeinica despre acest'a ni-o da acelu-a-si parinte alu eclesiei, candu dice: „Si dederō elemosynam vel aliquid bestitero beneficii, et ille mihi Deos suos vel coloniae Genium propitios imprecur.“⁵⁾ — „De voui fi facutu vro bine-facere, apoi si elu si-rōga dieii sēu Geniulu coloniei se-mi fia favorabili.“

Nu numai atatu:

Stramosii nostri de acum 2—3 mii de ani obicnuiau se salute cu religiozitate, se onoreze pre Genii locali ori de cate ori intrau in vro tieira, tienuta, sēu orasiu, precum si ori de cate ori se intorceau in patria, dupa o absentia orecare. Cradeau ca acea localitate e pusa sub ingrigirea de capetenia ca se salute tieira, pamentulu, cladirea, in onorea Geniului. Acesta credintia dede nascere unui obicei, unei datine, d'in cele mai iradecinate si mai respandite in lumea vechia.

Eta probe: Eschile in dram'a s'a intitulata Agamemnone, are urmatoriele versuri:

³⁾ Philostrati, libro I, in „De vita sophist. in Dionysio.“

⁴⁾ Tertulianus Liber. I. „De Pallio.“

⁵⁾ Tertulianus, in „De Idolatria“ cap X II.

care li se imparh mai conveniente cu scopulu nationalu remarcabile si unice in acestu comitatu, pentru ca de astadata vointiei romane expresse i se alaturā o majoritate precumpenitoria de magiari oppositionali; remarcabile si pline de instructiune d'in motivulu, ca, atatu noi, catu si magiarii oppos. avuramu ocaziune de a ne convinge, ca legea despre autonomi'a municipieloru e fictiune, mintiuna grosolana, si ca cu acea lege prefectulu comitatului cu 40—50 de aderinti de ai lui e in stare a paralisa actiunea si vointia marel majoritati a comitetului in butulu legii de autonomia si alu nationalitatiloru, in butulu vointiei si protestului expresse si reclamariloru facute in comitetu si luate la protocolu; remarcabile si instructive, pentru-ca partid'a guvernamentale la numeru pana la 50 omeni, facia de 101 membri, cu bunulu dar' slabulu prefectu Vesselényi in frunte, eschise pre ori si ce romanu de la administratiunea comitatului in corpulu officialiloru, — nu numai, ci inca prin corifeulu loru romano-fagulu Ludovicu Szikszay dechiarā in comitetu, ca pactu si invoiela, si respective nici pasi pentru pactu si compromissu cu n'c' o partida nationala, fiindu dorintiele acestoru-a de totu esagerate, fara tradare de patria nu ar' poté face. —

Totu atate evenimente sunt acestea, cari Romanii d'in comitatu e consultu se si-le insemne bine si ocazionalminte se se folosēca de elle.

Mai inainte de ce asiu incepe la enararea consultariiloru comitetului trebuie se amintescu acellu evenimentu imbucuratori, ca pre Romani nici o apucatura guvernamentale nu i-a aflatu nepregatiti, multamita Romaniloru mai de sufletu si simtiu bunu d'in comitatu. — Nu voui greși daca aci in deosebi voui aminti zelulu neobositu alu romanului Georgiu Popu, proprietariu d'in Bosesci, care prin conchiamarea conferintiei la Babi'a, la tempulu seu inca inainte de alegerea membriloru comitetului si preste totu cu staruintia sa neobosita, impreunata cu energi'a si resolutiunea cunoscuta a dlui Georgiu Fjilepu, avocat, si a unui numeru frumosu de preoti si protopopi de inima, ne puse in o stare, catu pre langa tote legile si cercustarile nefavoritorie la alegerile de membri ai comitetului comitatense reusiramu mai cu toti candidatii conferintiei de Babi'a asiē, catu noi in presentu in comitetu stamu, afara de 5 cercuri alegatorie nimicite, cu 45 alesi pure romani, d'in cari, cum amintiramu, numai unulu nu tiene cunoi; afara de virilisti de cari inca avemu cati-va. Siasie noi pana acum formama, preste 1/4 parte d'in comitatu; numeru, daca consideramu mare majoritate a Romaniloru d'in comitetu, nu pre imbucuratori, inse cu privire la trecut, e progressu; si noi de asta-data ne indestulimu. —

Siedintia comitetulu organizatorulu se deschisera in 28 a lunei decemvre 1871. 10 ore a. m. — Romanii adunati toti in o d' mai inainte la locul congregatiuni in Zelau, dupa mai multe conferintie, otarira a se alia cu partid'a liberale nu numai pentru ca acest'a era in mare majoritate, ci mai alesu ca acesta partida dechiarā ca este gat'a a

FOISIORIA.

Datine si moravuri nationale.

DIEII LOCALI, GENII, SIERPII DE CASA.

„Si la nunte, la ingropari si la alte intemplari, sciute de d'nsii, cinstescu prin versuri si cantari nece dumnedieiri necunoscute si duhluitoru a idoli daci.“

„Centemira in Descriptio Moldaviae“ cap. I. part. ecl. si lit. p. 286.

II.
(Urmare)¹⁾

Se urmamu inse cercetarea diferiteloru scriitori antichi, cari ni dovedescu marele numeru alu Geniiloru si adoratiunea loru.

Falaris, intr'una epistola catra Imeri, are acestu pasagiu:

„L'amu lasatu in voi'a dieitiloru de care e stapanitu si in a dieiloru si eroiloru ce au (sub protectiune) pamentulu Imeridei,“²⁾ d'in care se constata plutaritatea dieiloru si eroiloru, protectorii d'in Imerida.

Arnobiu, unulu d'in genialii si celebrii scriitori eclesiasticii crestini, gasesce culpabile adoratiunea Geniiloru, Fauniloru, etc., si doresce a se stinge una asemenea credintia, care cu tote astea permase si fure nevoiti a o tolera, schimbandu-li numele acestoru divinitatii in acelu-a de Angeri sēu Santi.

Eta ce intrebaru face acestu scriitoriu si cu ce curiositate: „Prudentissimi vobis videntur nec reprehensionis ulius, qui Faunos, Fatuas, civitatumque Genios, qui Pausos reverentur atque Belonas!“²⁾ — „Cei cari veneraza pre Fauni, pre Fatve si Genii orasielor, pre Pausi si pre Belone, vōe vi se paru cei mai prudinti si cei mai nedemni de nici una mustrare!“

¹⁾ Vedi Nrii 130, 131 si 132 ai „Federat.“

²⁾ Phalaris in epistola quadam ad Himeracos cit. ap. coment. Lycophonis. pag. 105 edit. 1697.

³⁾ Arnobius, Liber I.

„Antaiu trebuie a salutā Argas
Si pre dieii locali, cari mi-au caluatu
Intorcerea...“⁶⁾

Eca aci doveditu claru ca, una-data cu salutarea tieiei pre care punea piciorulu, salutau si multimiau dieiloru locali — Geniiloru — caroru-a li atribuiu fericita ocaziune d'a fi potutu reintra sēu sosf in cutare sēu cuta re localitate.

Ideea religioasa nu parasesce unu momentu macaru pre muritoru, fia in anticitate, fia in timpulu nostru, fia in esiliu; fia in patria; fia pre apa, fia pre uscatu.

Plautu pune pre unulu d'in personagiele d'in comedii s'a „Bacchide“ se dice:

„Herilis patria, salve, quam ego biennio
Postquam hinc in Ephesum abii, conspicio libens.“⁷⁾

Ovidiu, vecinulu nostru emigratu d'acum noue-spre-diece secole, spune in „Metamorfosele“ sale;

Cadmus agit grates peregrinaeque oscula terrae
Fingit et ignotos montes agroque salutat.⁸⁾

Se ascultamu inse er' pre marele eclesiasticu Tertulianu.

E tocmay timpulu candu cretinismulu prinde radecine pana si in celu mai neinsemnatu anghir de pamentu si cu pasi miraculosi se propaga in lumea romana. Descultii apostoli ai dogmei persecutate, ac' nuiduiti, colo imbracisati si venerati si-verse in doue-spre-diece diferite locuri si anele loru regenatoriloru. Atunci Tertulianu scrie si adreseza memorabile sale apologi imperatoriloru romani, cari, chiaru prin originea, ginte si mai alesu prin pozitunea loru, esitau mult' d'a aduce vro unu prejuditiu paganismului, religiunea statului, prin protegierea cretinatatii. Tertulianu constata adoratiunea pamentului patriei in onorea dieiloru locali.

Eta cur se exprime d'nsulu in Apologetice: „Respondenti, imprastiatu, lipsiti si de ceru si de sore, ratecescu prin orase fara tovaresiu, fara unu diēu conducutoriu, nefi-

⁶⁾ Eschile in Agam.

⁷⁾ Salutare, patria stapana, pre care te vedu bucurosu, rupa duoi ani de dilē de candu plecai d'acii la Efesu

⁸⁾ „Cadmu multamesce Dieiloru, saruta pamentulu strainu si saluta muntii si campiele necunoscute.“ Ovidiu Metamorphoseon lib. III, vers. 24—25.

pre cei nesciutorii abatarea (desbinarea) magiarilor aliați cu noi și, preste totu: îngâmfarea prosta, de comunu însușire înascută demagogilor! Membrii romani ai comitetului aceste vorbe trebuie să le țină bine în minte și să nu se aline până ce atari omeni serbedi nu voru fi respinsi pentru totu-de-un'a între marginile bunei-cuveninție și să ajunga lipsiți de ori și ce influința preponderantă.

Romanii și consocierii lor după retragerea totale se otarira a face totii pașii necesari și deslucitori, atât la ministrul de interne, cât și la dieta, nu pentru că dora aru accepta ce-va rezultat imbucuratoriu, ci de documentu pentru posteritate.

Si asie noi adi avem unu corpu oficialu administrativu de care se ferisca Ddieu pre ori și care altu comitatu. — Responsabilitatea cade asupra guvernamentaliloru amertiti și intiepeniti. Noi nu avem alt'a de facutu, de câtu mergendu fia-carele pre la alegatori, să li deslucim cauz'a că pentru asta-data d'in ce pricine nu amu potutu reesi cu nici unu romanu, mai alesu după-ce poporul scie, că între candidatii prefectului a fostu și fatalulu Gregoriu Popu, care, cu privire la candidare, în unire cu cei trei alesi ai maiorității la tote posturile poté să formeze pluralitate; după ace'a să priveghiamu și câtu vomu poté să departam ori și ce neplacere ce ar' poté cadé a supra poporului, și până la acelu tempu candu va să-i surida și lui sorele binefacatoriu și încalditoriu alu dreptății. Dreptatea și mai în urma trebuie să invinga.

Cătra aceste, dacă vomu mai amintî impregiurarea, că cu ocașunea retragerii nostre de la alegeri, propunendu-se de limb'a protocolarie la adunările comitetului și cea romana, s'au primitu, conformu propunerii; — amu dîsu pre scurtu totu ce cu asta ocașune amu potutu notifică și în publicu.

D'in incredintare,

Nichita.

LEGE

pentru

Regulamentarea legii de la 17/29 iuliu 1871.

(Fine.) *

Art. 12. Dispozițiunile articulelor 17 și 25 d'in vechi'a concessiuni relative la amortimentu, la formarea fondului de rezerva și la cesiune cătra Statu după trecere de 30 ani, nu se voru pote ingreună sub nici unu cuventu și nici una-data prin capitalulu suplementaru emis de societatea de actionari în riscu și pericolulu ei, remanendu prin urmare bine intiellesu, că fondulu de construcțiune recunoscutu de Statulu Romanu este fisatu la cifra de 248,130,000 lei, și că amortisarea fondului de construcțiune suplementaria este în sarcin'a societății și nu se pote pune în comptu la cesiunea prevediuta de art. 25 d'in vechi'a concessiune.

Art. 13. Drepturile Statului Romanu, contr'a vechiloru concessionari, rezultandu d'in legea de la 17 iuliu, se trecu societății de actionari.

Asemenea societatea iă asupra și răspunderea cătra detentorii de obligațiuni ce nu aru voi să participe la societatea de actionari. Indetoriile vechiloru concessionari, precum plat'a espropriatiunii, desfacerea sub-concesiuniloru, plat'a totoruru lucrăriloru și materialului existentu în țiera, cari n'aru fi încă achitate, și plat'a cuponelor scadiute până la primirea liniei conformu concessiunii, trecu în sarcin'a societății de actionari. Asemenea și tote pretentiunile unoru ai treilea, de ori-ce natura aru fi ele, cari ar isvorî d'in vechi'a concessiune pentru timpulu câtu ea a fostu acordata d-lui Stroussberg și consortii.

Societatea actionariloru este în dreptu a urmări pre vechii concessionari pentru plat'a cuponeloru detorite de acesti-a și pentru restituirea depositulu sustrasu de dînsii fără că să se pota prevală în nici unu casu său în numele tierșiloru de veru unu dreptu ce s'ar deduce d'in acest'a contr'a Statulu Romanu.

Art. 14. De-una-data cu promulgarea acestei legi se voru delegă trei comissari romani alesi către unulu de senatu, adunare și guvern, cari voru merge la Berlinu spre a pune timbru de anulare atâtu pre obligațiunile emisse de vechii concessionari, câtu și pre cuponele lor, și societatea nu va poté emite actiunile ei de câtu în proporțiune cu obligațiunile anulate.

Obligațiunile anulate se voru predă guvernului Romanu spre a se desființia.

Art. 15. Resiedința consiliului de administrațiune și a direcțiunii de exploatare va fi în București.

Bugetulu pentru cheltuele nu va fi valabilu de câtu

*) Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.”

după aprobarea prealabilă a guvernului Romanu și va fi prezentată cu 6 lune înainte exercitiului.

Guvernulu are dreptulu de priveghiare și de controlu în privința administrațiunii resoului.

Art. 16. Societatea de actionari se va conformă cu caetulu de insarcinări întocmitu de către ministerulu Lucrărilor Publice, atâtu pentru seversirea câtu pentru construcțiunea linielor.

Art. 17. Societatea nu are dreptulu de a instraină nici posesiunea, nici exploatațiunea drumului de feru la nici una alta societate, nici a fussionă cu veri un'a.

Art. 18. Tote dispozițiunile concessiunii primitive, câte nu sunt contrarie legii de facia, remanu în vigore.

Art. 19. În virtutea acestei legi guvernulu este autorisatu a închiia o convențiune cu societatea actionariloru.

Dispozițiuni aditionali.

Art. 20. La casa candu, în termen de 50 zile de la dat'a promulgării acestei legi, societatea detentoriloru de obligațiuni nu va voi a primi convențiunea elaborata de guvern în conformitate cu articulu de mai susu, se va procede după cum urmăza:

§. I. În virtutea sentinței arbitrilor data la 3/15 octombrie 1871, conformu legii de la 17 (29) iuliu anululu curentu, totalitatea căiloru ferrate, concedate la 21/3 11/12 1868 duciloru de Ujest și Ratibor, contelui Lehndorf și dr. Stroussberg, atâtu cele în parte seversite câtu și cele în construcțiune sunt și remanu în deplina și întreaga proprietate a Statului Romanu, libere de ori-ce sarcina.

Drepturile concessionariloru sunt stinse.

§. II. În privința reclamațiiloru summeloru detorite pentru construcțiunea și stabilirea drumului de feru, pentru furnituri de materiale de exploatare seu de organizare a traficulu linielor, reclamațiuni provenite d'in obligațiuni contractate d'in epoc'a construcțiunii și exploatarii drumului de feru de către vechii concessionari, anterior luării drumului d'in posesiunea lor, guvernulu nu recunoșce nici o creanță.

§. III. Pentru despăgubirea detentoriloru de obligațiuni ale vechiloru concessionari, guvernulu Romanu va plăti 140,000,000 lei valoare nominală în titulu, portandu 7 și dium. la suta dobenda și diumetate la suta amortimentu, astu-felu, că detori'a acest'a să fia amortisata între . . . . și . . . . ani . . . .

Cu anuitatea de 11,200,000 lei ce ministerulu Financieloru o va plăti în timpu de . . . . va retrage d'in circulațiune imediatu obligațiunile vechiloru concessionari, și va amortisă detori'a de 140,000,000 lei.

Prin recunoșcerea detoriei de 140,000,000 lei a Statului, guvernulu dobendesce tote drepturile ce detentorii aveau în concessiunea de la 21/3 11/12 1868 în faci'a guvernului și a vechiloru concessionari, era pentru plat'a cuponelor scadiute la 1 Ianuaru și 1 Iuliu 1871 se regulăza la §. de mai jos; amortisarea va incepe la 1 Ianuaru 1872.

§. IV. Summ'a trebuinciosă pentru plat'a dobendiloru și a amortimentulu în termenii prescriși prin present'a lege se va inscrie invariabilă în fie-care anu în bugetulu Statului.

§. V. Titlurile capitalulu, că și ale dobendiloru acestei detorie a Statului, voru fi sperate de ori-ce felu de impozite seu tasse, fie pre sém'a Statului seu a comunelor, fie sub ori-ce altu titlu.

Plat'a dobendiloru se va efectua cu cheltuiel'a Statului la 1 Ianuaru și la 1 Iuliu st. n. a fie-carui-a anu pre piatile București, Vienn'a, Berlinu, Parisu și Londr'a, la casele seu stabilimentele desemnate spre acestu sfirsitu de minierulu Financieloru.

§. VI. Guvernulu este autorisatu să acorde 1/2 % asupra cifrei de 140,000,000 lei a detoriei statului, stipulata la §. III. dreptu comisiune casselor seu stabilimentelor prin a caroru mijlocire se va face retragerea stipulata la §. III.

§. VII. Schimbulu vechiloru obligațiuni în contr'a titlurilor Statului prin biourile casselor seu stabilimentelor cari voru fi desemnate prin publicitate de către guvernulu romanu, va fi terminatu până la 1 Iuliu 1872 celu multu.

§. VIII. Detentorii de obligațiuni voru avé recursu pentru plat'a cuponelor scadiute înainte del 1 Ianuaru 1872 seu pentru ori-care alte pretentiuni privitorie la depositu în contr'a vechiloru concessionari cari singuri sunt respundietori de plat'a lor.

Acésta lege s'a votatu de Adunarea deputatiloru în sedința d'in 21. decembrie, anululu 1871, și s'a adoptatu cu majoritate de șapte-dieci și cinci voturi contr'a patru dieci și optu.

Presiedinte: Dimitrie G. Ghica.
Secretariu: P. Angelescu.

VARIETATI.

** (Onomastica) S. Sa Parintele Eppu rom. de Oradea-Mare Iosifu Popu-Selagianu, dede a dou'a di de Craciunu unu prandiu stralucitu, la care fusera invitatii toti preutiisi onoratorii romani d'in locu, cari cu ocașunea santelor serbatori a Nascerii și la diu'a onomastica merseșe a-i aduce fericitările lor. S'a portatu mai multe toast, în cari Parintele Eppu respundendu disse, că numai până atunci să traiesca, până candu va trăi națiunii și patriei! (Aminu.) — (Corresp.

*) (Baluromanescu.) Tenerimea romana studiosa în Bud'a-Pest'a, urmandu esemplulu aniloru precedenti, va arangia și estu-tempu unu balu, care se va ține în 10. fauru a. c., în sal'a d'in otelulu Hungari'a. Venitululu acestui balu e destinatu în favorulu societății de lectură „Petru Maioru” și în alu Academiei romane de drepturi.

** (Ordinatie ministeriale.) Conformu §. 1 alu art. de lege despre investirea unoru tribunale de prim'a instanță cu juredicțiune financiară, ministrulu ungurescu de justitiă, prin o ordinatiune a sa, prevede cu acésta juredicțiune între altele și pre urmatoriile: Tribunalulu d'in Aradu este investitu cu juredicțiune financiară în ressortulu tribunaleloru d'in Aradu, Borosiu-Ineu, Bichisiu-Giul'a, Macău și Bai'a-de-Crisiu; tribunalulu d'in Dobretin în ressortulu trib. d'in Dobretin, Oradea-Mare, Beisusiu, Simleu, Nyiregyháza și Hajdu-Böszörmény; trib. d'in Satu-Mare, în ressortulu trib. d'in Satu-Mare, Careji-Mari, Bai'a-Mare, Sigetulu-Marmatei, Husti și Zelau; trib. d'in Timisior'a în ressortulu trib. d'in Timisior'a, Versietiu, Logosiu, Oraviti'a, Becichechechiulu-Mare și Chichind'a; trib. d'in Clusiu în ressortulu trib. d'in Clusiu, Gherl'a, Turd'a, Csikszereda, Gy.-Szt.-Miklós, Bistriti'a, Naseudu, Desiu, Tergulu-Muresiului și Odorheiuulu secuiescu; trib. d'in Sabiu în ressortulu trib. d'in Sabiu, Aiadu, Alb'a-Iuli'a, Abrudu, Dev'a, Hatiegu, Fagarasiu, Brasiovu, San-Giorgiu, Kézdi-Vásárhely, Sigisior'a și Mediasiu.

Sciri electrice.

Nou-Jorcu, 9. ian. Conformu sciriloru d'in Messico, insurgentii de sub conducerea lui Diaz fure batuti în doue lupte generale.

Viena, 12. ian. Camera reprezentantiloru va incepe mane desbaterea adresei, Polonii voru participa în totu casulu la desbaterea generale și, salutandu cu bucuria passulu relativu la Galici'a, voru dechiară, că numai asie voru dá incredere guvernului, dacă acestu-a va recunoșca proiectulu lor.

București, 12. ian. Reprezentantele consortiului, Bleichröder, a plecatu la Berlinu.

Zagrabia, 12. ian. Se vorbeșce, că în loculu banului Bedecovicu, care e absinte, va deschide diet'a Croaței contele Alexandru Erdödy.

Roma, 12. ian. D'între tote consulatele straine numai celu belgianu nu s'a asediatu aici definitivu. Unii dîcu, că d'in cauz'a, că încă n'a aflatu otelul accomodat, alții inse cauta motivulu adeveratu în tendințele ultramuntane ale guvernului actualu.

Burs'a de Vien'a de la 12. Ianuaru, 1872.

5%, metall.	62.40	Londra	115.10
Imprum. nat.	73.40	Argintu	113.90
Sorti d'in 1860	105.—	Galbenu	5.42
Act. de banca	858.—	Napoleond'or	9.13 1/2
Act. inst. cred.	344.—		

Propriet., edit. și red. respundiet.: ALES. ROMANU.

Sifilitic'a și impotentia,

fiă vechie seu de curundu nascute,

se voru trată după metodulu homeopaticu de Dr. Ernst, Pest'a, strad'a idoliloru nr. 6, etagiulu II., usor nr. 15. de la 2—6 or după media-di.

Aceste morburu se trată a dese ori în modulu celu mai usoru cu dose mari de iod și argintu viu, și acestu se face numai spre aingerea unui rezultatu momentanu. Pacienti vindecati în modulu acestu-a voru cadé mai curundu seu mai târziu în morburile cele mai infiriositate, încatu înca în aducele betranetie voru avé, dorere, a suferi greu de consecințele acestei tratări usiore și superficiale. Scutu contr'a acestoru felu de pericole ofera metodulu de tratare homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai că vindăa doverile cele mai învechite, ci efectulu lui est asid de benefactoriu, încatu nu lasa nice cea mai mica temeră de urmări rele. Diet'a ce se va prescrie este simplă și usor de ținutu. (9—12)